

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 9090/16

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופטת ע' ברון

העותרים: 1. מאיר טאו
2. אפרת טאו

נגד

המשיבים: 1. מנהל רשות המיסים
2. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים: עו"ד משה הר שמש
בשם המשיבים: עו"ד טליה נעים

פסק-דין

השופטת ע' ברון:

העתירה שלפנינו

1. העותרים הם בני זוג, וחברים באגודה שיתופית רשומה "הר שמש מושב שיתופי בע"מ" (להלן: האגודה); השניים מיוצגים בעתירה על ידי אביה של העותרת, עו"ד משה הר שמש (להלן: עו"ד הר שמש). מייסדי האגודה וחבריה הם עו"ד הר שמש ובני משפחתו (ילדים ונכדים), והיא מונה תשעה חברים. בדוחות מס לשנים 2011 עד 2014 טענה האגודה כי היא "מושב שיתופי", וכי לפי סעיף 61 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה) יש להחיל עליה משטר מיסוי דומה לזה החל על קיבוצים: "קיבוץ ישלם מס בסכום השווה לסך כל המס שחבריו היו חייבים לשלם, אילו היתה כל הכנסתו החייבת מתחלקת ביניהם בחלקים שווים והיתה הכנסתם היחידה החייבת..." (סעיף 57 לפקודת מס הכנסה). ואולם עמדת רשות המיסים היתה כי לא מדובר במושב שיתופי, וכי חברי האגודה אינם זכאים להפחתת המס הנגזרת ממשטר המס הייחודי לקיבוצים. בנסיבות אלה, ביום 19.1.2016 פתחו רשויות המס תיק שומה על שמם של העותרים, ובו ביום נשלחה לעותרים בדואר הודעה בדבר פתיחת התיק

היזומה, בצירוף דרישה להגיש דוחות על הכנסותיהם לשנות המס הרלוונטיות. נוסף לכך, ביום 23.1.2016 נשלח לעותרים בדואר פנקס מקדמות לתשלום, ומשאלה לא שולמו – ננקטו נגד העותרים הליכי גבייה, ובכלל זה ביום 10.8.2016 הוטל עיקול על חשבון הבנק שלהם.

לדברי העותרים, רק בעקבות הטלת העיקול על חשבון הבנק, התברר להם כי רשויות המס הפנו אליהם דרישות בכתב לפתיחת תיק במס הכנסה, הצגת דוחות ותשלום מקדמות כאמור – ואולם מכתבים שנשלחו אליהם בנושא מעולם לא הגיעו לידיהם. ועוד על פי הנטען, הדרישות האמורות נשלחו אל העותרים בדואר רגיל – במקום בדואר רשום או במסירה אישית, כמתחייב בחקיקת המיסים. בהמשך לכך, בעתירה שלפנינו מבוקש צו על תנאי המורה למשיבים, מנהל רשות המסים והיועץ המשפטי לממשלה, לנמק "מדוע לא יכבדו את החוקים המתייחסים נקודתית לאופן משלוח מסמכים לנישומים בדואר רשום". לגישתם של העותרים, כאשר המחוקק מתיר לרשות המיסים להסתפק במשלוח הודעות בדואר רגיל, הוא עושה כן באופן מפורש – ולכן כל הודעה אחרת שומה על רשות המיסים לשלוח בדואר רשום או במסירה אישית. אי ציות של רשות המיסים להוראות החוק בנושא המצאת מסמכים, כך נטען, מביא לקיפוח זכויותיהם של הנישומים ולפגיעה מהותית בזכויות יסוד שלהם.

העתירה הקודמת

2. עתירה דומה לעתירה שלפנינו הוגשה זה מכבר על ידי עו"ד הר שמש בעצמו – ונדחתה על ידי ערכאה זו בפסק דין מיום 9.10.2016 (להלן: העתירה הקודמת). בעתירה הקודמת נטען כי רשות המיסים אינה מקפידה על ביצוע הוראות בחקיקת המס הנוגעות לאופן המצאת מסמכים לנישומים, והסעד שנתבקש היה זהה לסעד המבוקש בעתירה דנן: "לנמק מדוע לא יכבדו המשיבים את הוראות החוקים המתייחסים נקודתית לאופן משלוח מסמכים לנישומים בדואר רשום". בית המשפט (השופטים נ' הנדל, צ' זילברטל וד' ברק-ארד) סבר כי מדובר היה בעתירה כללית וערטילאית, שהתפרשה על פני סעיפים רבים בחוקי מס שונים, ללא זיקה ישירה של עו"ד הר שמש לאיזה מן הסוגיות שהועלו על ידו. בלא לגרוע מן האמור, נמצא כי עצם הגשת העתירה הביאה לשינוי מסוים בהתנהלות רשות המיסים בכל הנוגע להמצאת חומר לנישומים באמצעות דואר רשום – ומשכך בד בבד עם דחיית העתירה הקודמת על הסף, נפסקו לטובתו של עו"ד הר שמש הוצאות בסכום של 7,500 ש"ח.

גם בעתירה שלפנינו טוענים העותרים טענות כלליות לגבי כללי המצאה הנגזרים לכאורה משורה ארוכה של סעיפים מתוך חקיקת המיסים – ואולם העתירה אף מגלה זיקה מסוימת לעותרים באופן אישי. הכוונה היא לאותן הודעות דרישה לפתיחת תיק, הגשת דוחות ותשלום מקדמות, שעל פי הנטען נשלחו אליהם מאת רשות המיסים בדואר רגיל במקום בדואר רשום כמתחייב בחוק.

דיון והכרעה

3. לאחר שעיינו בעתירה ובתגובה לה, הגענו לכלל מסקנה כי יש לדחות את העתירה על הסף. ככל שמדובר בפן העקרוני של העתירה, שענייננו במדיניות הכללית של רשות המיסים בנוגע להמצאת מסמכים לנישומים, הרי שאין כל חידוש בעתירה שלפנינו לעומת העתירה הקודמת – ודי בכך כדי לדחות את העתירה דנן. מדובר בחזרה על אותן טענות, שכבר הוברר כי הן חובקות עולם מבחינת היקף החקיקה הנזכר בעתירה וערטילאיות באופן שאינו מאפשר לדון בהן לגופן.

אשר לעניינם הפרטני של העותרים – עמדת המשיבים היא שההודעות בדבר פתיחת תיק במס הכנסה, והדרישה להגשת דוחות שנתיים, בדיון נשלחו לעותרים בדואר רגיל. עם זאת, המשיבים מודים בתגובתם לעתירה כי בכל הנוגע לחיוב בתשלום מקדמות לפי סעיף 181 לפקודת מס הכנסה – שומה היה על רשות המיסים למסור את ההודעה לעותרים בדואר רשום ולא בדואר רגיל. ואף על פי כן, מצאנו כי אין לשעות לעתירתם של העותרים גם בנקודה זו – מהטעמים המפורטים להלן.

4. העותרים לא גילו בעתירתם כי בעוד שמענם הרשום במרשם האוכלוסין הוא בכפר אדומים – בפועל הם אינם מתגוררים שם כבר מאז אוקטובר 2013. במאמר מוסגר יצוין כי רק לאחרונה ובמקביל לעתירה שלפנינו, החלו העותרים לנהל הליכים משפטיים נגד משרד הפנים – במטרה להביא לתיקון רישום המען שלהם, כך שיירשם במרשם כי הם מתגוררים ביישוב "חוות הר שמש". משרד הפנים מתנגד לתיקון המבוקש, בטענה כי מדובר ביישוב בלתי חוקי (ראו פרוטוקול ופסק דין מיום 26.12.2016 ב-ה"פ (מחוזי ב"ש) 2042-11-16).

חזרה לענייננו, זאת יש להדגיש: מאחר שכתובת המגורים של העותרים כפי שהיא מופיעה במרשם האוכלוסין אינה מעודכנת, ועל כך אין חולק, ההודעות שנשלחו אליהם מאת רשות המיסים בכל מקרה לא היו מגיעות אל יעדן גם אילו נשלחו בדואר רשום. סעיף 238 לפקודת מס הכנסה קובע חזקה ראייתית בנוגע להמצאה כדין של הודעות שנשלחו לנישומים בדואר רשום:

"(א) הודעה ניתנת להמציאה לאדם בין לידו ובין בדואר רשום לפי מען עסקו או מענו הפרטי כפי שהם ידועים לאחרונה; נשלחה בדואר רשום, יראוה כהודעה שהומצאה ביום השישי שלאחר יום המשלוח, או נשלחה לבני אדם בישראל, או למחרת היום שבו היתה ההודעה מגיעה על ידי הדואר בדרך הרגילה, אם נשלחה לבני-אדם שמחוץ לישראל, ולהוכחת המצאה בדרך זו דיה הוכחה שהמכתב המכיל את ההודעה נשלח כראוי ומוען כראוי.
(ב) הודעה שנשלחה כאמור בסעיף קטן (א) והנמען סירב לקבלה, יראוה כאילו הומצאה כדין."

על פי האמור בסעיף, רואים הודעה שנשלחה לנישומים בדואר רשום כאילו הומצאה להם ביום השישי שלאחר המשלוח – וזאת ללא צורך להוכיח כי הדואר אמנם הגיע ליעדו. ואמנם, העותרים כלל אינם טוענים בעתירתם כי אילו היו ההודעות נשלחות בדואר רשום, ניתן היה למנוע את הנזקים שנגרמו להם כתוצאה למשל מהטלת העיקול על חשבון הבנק שלהם. כל שנטען הוא ש"אם המכתבים היו נשלחים בדואר רשום, פקיד השומה היה רשאי להסתמך על החזקה הקבועה בסעיף 238 לפקודה, ולפעול לאחר 6 ימים שלאחר מועד המשלוח, גם אם לא בדק את מועד הגעת המכתב". בנסיבות אלה על פניו לא נגרם לעותרים כל עוול כתוצאה מהתנהלותה של רשות המיסים – וגם בשל כך דין העתירה להידחות.

5. התוצאה היא שהעתירה נדחית. אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ' בשבט התשע"ז (16.2.2017).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט